

- Centar za civilno-vojne odnose
- Beogradski centar za ljudska prava
- Forum za bezbednost i demokratiju

- Urednik: Saša Đorđević
- Saradnici: Miloš Stanojević, Žarko Marković

EVROPSKA UNIJA

INSTITUCIONALNE I PRAVNE NOVINE

- Vodič kroz „Stokholmski program“ (2010-2014)
- Rezultati sednice Saveta za pravosuđe i unutrašnje poslove
- Češki naponi ka stvaranju efikasnog sistema krivičnog postupka u Evropi

ANALIZE I PROCENE

- Istraživanje Evropa o terorizmu
- EU nije spremna da odgovori na opasnosti od crnog tržišta na internetu

ZANIMLJIVOSTI

- Platforma za dijalog sa državljanima trećih država

SRBIJA

INSTITUCIONALNE I PRAVNE NOVINE

- Vlada Republike Srbije usvojila Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala
- Komentari na Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala (Iztok Bojović, Predrag Petrović, Saša Đorđević)

- Mafija kao normalna pojava i privlačni brend
- Srbija potpisnica Ministarske deklaracije o saradnji u oblasti migracija

ANALIZE I PROCENE

- Srbija ispunila gotovo sve obaveze neophodne za viznu liberalizaciju
- Potrebna čvršća saradnja policija Crne Gore i Srbije

PREDSTAVLJAMO

REGIONALNE INICIJATIVE

- Asocijacija šefova policija Jugoistočne Evrope

PUBLIKACIJE

- Mogućnosti očuvanja načela vladavine prava u novoj Uniji
- Izveštaj Grupe 484 „Ka beloju šengenskoj listi“
- Prikriveni islednik: Strani uzori, pravni okvir i praktični problemi

Pred vama je **Bilten o pitanjima unutrašnjih poslova Evropske unije i Srbije** koji je rezultat zajedničkog rada tri organizacije - Centra za civilno-vojne odnose, Beogradskog centra za ljudska prava i Foruma za bezbednost i demokratiju, u okviru projekta "Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije u Srbiji", koji ima za cilj jačanje kapaciteta civilnog društva u vezi pitanja od značaja za reformu policije u Srbiji. Projekat predstavlja inicijativu Misije OEBS u Srbiji koju su podržale ambasade Holandije, Norveške i Mađarske, i Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) iz Ženeve.

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste Biltena, pošaljite Vaš e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org.

EVROPSKA UNIJA INSTITUCIONALNE I PRAVNE NOVINE

Vodič kroz „Stokholmski program“ (2010-2014)

U decembru 2009. godine ističe petogodišnji plan za saradnju u pravosuđu i unutrašnjim poslovima EU, poznat pod nazivom Haški program (2005-2010). To je drugi program EU čiji je glavni cilj stvaranje evropskog prostora slobode, pravde i bezbednosti (*Area of Freedom, Justice and Security*). Prvi program je usvojen u Finskoj 1999. godine, u gradu Tampere.

U planu su uključene preporuke za akcije u različitim oblastima: borba protiv terorizma, upravljanje migracijama, politike viza, azil, policijska saradnja, akcije u slučaju vanrednih situacija. Jedan od glavnih zadataka Švedske u narednom predsedavanju EU je formulisanje novog akcionog plana za policijsku i pravosudnu saradnju, koji je trenutno poznat pod radnim nazivom *Stokholmski program*.

U januaru 2007. godine u nemačkom gradu Drezdenu, potpredsednik Evropske komisije, Žak Baro, (*Jacques Barrot*) i nemački ministar unutrašnjih poslova, Wolfgang Šojble (*Wolfgang Schäuble*), su predložili stvaranje radne grupe na ministarskom nivou sa ciljem da razmatra budućnost evropskog prostora pravde, slobode i bezbednosti. Ova grupa je poznata pod nazivom Grupa budućnosti (*The Future Group*). Rezultati i preporuke čine okosnicu sledećeg petogodišnjeg programa za policijsku i pravosudnu saradnju.

Evropska komisija je 25. septembra 2008. godine pokrenula javnu raspravu o budućoj saradnji država članica, nacionalnih parlamenata, javnosti i svih ostalih zainteresovanih povodom novog akcionog plana. O programu će se diskutovati na zvaničnom sastanku Saveta za pravosuđe i unutrašnje poslove u Stokholmu jula 2009. godine, dok bi program trebao da se usvoji na samitu u decembru 2009.

U prilogu možete naći vodič ka publikacijama i relevantnim tekstovima o razvoju Stokholmskog programa i radu tzv. Grupe budućnosti. Svi tekstovi su na engleskom jeziku.

ISTORIJSKI RAZVOJ

- U izveštaju o doprinosima Velike Britanije novom akcionom planu za saradnju u pravosuđu i unutrašnjim poslovima možete naći kratak istorijski osvrt, kao i glavne principe i preporuke *Stokholmskog programa* "[UK Contribution to the EU's New Multiannual JHA Work Programme – October 2008](#)"

ANALIZE I PROCENE RADA TZV. GRUPE BUDUĆNOSTI

- Analiza rada i zaključci Tonija Banijana iz neprofitne organizacije *Statewatch*, koja se bavi monitoringom stanja građanskih prava u Evropi - "[The Shape of Things to Come](#)" - the EU Future Group" i "[The Shape of Things to Come - Conclusions](#)"
- Izveštaj tzv. Grupe budućnosti o unutrašnjim politikama Evropske unije "[Freedom, Security, Privacy – European Home Affairs in an open world](#)", okvir delovanja "[Informal High Level Advisory Group \("The Future Group"\) - Terms of Reference - 21 May 2007](#)" i metodologija rada "[Introductory Document: Working Method of the Group - 21 May 2007](#)"

IZVEŠTAJI SA RADNIH SASTANKA TZV. GRUPE BUDUĆNOSTI

- [First meeting of the Future Group Eltville \(Germany\), 20 and 21 May 2007 Report](#)
- [Introductory Document: Modernising European border and visa management - 21 May 2007](#)
- [External factors threatening the internal security of the European Union](#)
- [Introductory Document: Responses to blurriness between external and internal security: legal aspects with regard to the fight against terrorism](#)
- ["Implementation of the external dimension of the area of freedom, security and justice"](#)
- [Discussion paper on the essentials of a European information network in 2014](#)
- [Concept paper on the European strategy to transform Public security organizations in a Connected World](#)
- [Comprehensive European Migration Policy - Portugal and Czech Republic](#)
- [Concept paper on the European strategy to transform Public security organizations in a Connected World](#)
- [Civil Protection - Portugal](#)
- [Contribution from the UK: Mobility, Security and Privacy](#)
- [The Future EU Asylum Policy: Contribution from Sweden and Czech Republic](#)
- [Future Group: Police Cooperation: French Contribution](#)

Datum: [29. april 2009.](#)

Linkovi:

[Government Offices of Sweden, Statewatch](#)

Rezultati sednice Saveta za pravosuđe i unutrašnje poslove

U Luksemburgu, 6. aprila 2009. godine, na sednici Saveta za pravosuđe i unutrašnje poslove kojom je predsedavao ministar unutrašnjih poslova Češke Republike, Ivan Langer, doneta je odluka o novom direktoru Evropola. Savet je imenovao kandidata Velike Britanije Roba Vejnvrjajta (*Rob Wainwright*) kao novog šefa Evropola.

Rob Vejnvrajt, novi direktor Evropola, rođen je 1967. godine u Velsu. Diplomirao je 1989. godine na Londonskoj školi za ekonomiju i političke nauke, nakon čega je počeo da radi u državnoj upravi Velike Britanije. U periodu od 2000. do 2003. godine Vejnvrajt je bio šef britanske kancelarije za vezu sa Evropolom. U 2003. godine unapređen je na mesto direktora Nacionalne kriminalističke obaveštajne službe (*NCIS*). Njegova zaduženja u NCIS su se odnosila na međunarodne operacije, na razvoj i sprovođenje Strategije protiv ilegalnih migracija. Od 2006. godine do imenovanja na mesto direktora Evropola, Vejnvrajt je bio šef uprave za međunarodnu saradnju u Agenciji za ozbiljni međunarodni kriminal Velike Britanije (*SOCA*).

„Izabrali smo novog direktora Evropola. Smatram da je ovo veliki uspeh u toku predsedavanja Češke Republike. Drago mi je što mogu da izjavim da situacija iz 2004. godine kada je Evropol osnovan bez direktora, neće ponoviti. Iza nas se nalazi veoma težak rad i intezivna potraga za kompromisom. Drago mi je da smo uspeali da nađemo rešenje i da Evropol može početi sa radom pod vođstvom novog direktora“, izjavio je Langer. Osim imenovanja novog direktora Evropola, na agendi sastanka Saveta se našao i predlog odluke o proceduri prijave za jedinstvenu radnu i boravišnu vizu građana trećih država na teritoriji države članice Unije.

Datum: [7. april 2009.](#)

Link:
EU2009.cz

Češki napori ka stvaranju efikasnog sistema krivičnog postupka u Evropi

Na sednici Saveta za pravosuđe i unutrašnje poslove, održane 6. aprila 2009. u Luksemburgu postignut je dogovor o formulisanju okvirne odluke koja će omogućiti stvaranje preventivnih mehanizama u slučajevima sukoba nadležnosti organa za sprovođenje zakona. Svrha ove regulative je da spreči postojanje paralelnih krivičnih postupaka za iste ljude i za iste prekršaje u više država članica. Češka Republika, predsedavajuća EU, uspela je da postigne dogovor za veoma kratak vremenski period od tri meseca.

Ministar pravde Češke Republike je istakao da će se ovim rešenjem „onemogućiti istovremene, duple kazne u različitim državama članicama“.

Šta se može očekivati ukoliko dođe do implementacije ove okvirne odluke? Na primer, nadležni organi Češke Republike će u slučaju krijumčarenja droga kontaktirati organe druge države članice ukoliko utvrde da postoji ozbiljna sumnja da je u toj zemlji u toku krivični postupak za isti zločin i za istu osobu. Nakon konsultacija i ako saznanju da postoji paralelni krivični postupak države moraju da odluče koja će država nastaviti procesuiranje.

Ž. Baro – potpredsednik Evropske komisije i J. Pospišil, ministar pravde Češke Republike

Datum: [6. april 2009.](#)

Link:
EU2009.cz

EVROPSKA UNIJA ANALIZE I PROCENE

Istraživanje Evropola o terorizmu

Sredinom aprila Evropol je objavio Izveštaj o trenutnoj situaciji i trendovima u terorizmu ([EU Terrorism Situation and Trend Report – TE-SAT 2009](#)). Iako je broj terorističkih napada u 2008. godini smanjen za 23% u odnosu na prethodnu godinu, terorizam i dalje predstavlja pretnju za građane EU, navodi se u Izveštaju. Na osnovu broja od 515 pokušaja napada na sedam država članica, 1009 uhapšenih osoba i četiri lica koja su poginula u terorističkim napadima možemo da zaključimo da je terorizam još uvek velika bezbednosna pretnja.

Prema istraživanju Evropola separatistički tip terorizma je najzastupljeniji, pre svega u Španiji i Francuskoj. Na svetskom nivou to je slučaj sa religijskim. Osim Španije i Francuske, u Velikoj Britaniji deluju disidentske grupe Irske republikanske armije (IRA), u Grčkoj ultralevičarske grupe pod vođstvom Epanastatikos Agonasa sve češće posežu za nasiljem.

Bez obzira na mišljenje da religijski tip terorizma, naročito od strane pripadnika islamske veroispovesti, nije dominantan u Evropi, islamski teroristi su još uvek aktivni u Evropi. „U Evropskoj uniji je u 2008. godine počinjen samo jedan napad koji se može pripisati islamističkom terorizmu, i to u jednom restoranu u Velikoj Britaniji, ali je bomba prerano aktivirana pa je stradala samo jedna osoba, terorista“, rekao je Mariano Simankas, pomoćnik direktora Evropola na novinarskoj konferenciji u Briselu. Takođe, Simankas je rekao da je veliki broj planiranih napada sprečen, naročito u Nemačkoj i Italiji, kao i da je uhapšeno 187 osoba zbog umešanosti u planirane napade, pre svega u Francuskoj, Velikoj Britaniji i Španiji. U borbi protiv terorizma, zaključuje Simankas, zabrinjavajuća okolnost je način organizovanja u male, nezavisne i pokretljive terorističke ćelije.

Finansiranje terorističkih aktivnosti je pokriveno od strane različitih kriminalnih aktivnosti, od prevara, krijumčarenja do krađa i ucena. Većina osoba koje su uhapšene na osnovu sumnje za finansiranje religijskog tipa terorizma su bile umešane u različite vrste prevara. S druge strane, separatističke i levo orijentisane grupe uglavnom koriste ucene za finansiranje svojih aktivnosti. Internet predstavlja osnovno sredstvo komunikacije i promocije ideja terorističkih grupa.

Izveštaj Evropola nastoji da izgradi osnovne činjenice u pogledu napada i ostalih aktivnosti vezanih za terorizam. Nastao je na osnovu analiza Evropola, evropskih policija i partnerskih organizacija – Eurojust i Situacioni centar EU (*EU Joint Situation Centre*).

Datum: [16. april 2009.](#)

Linkovi:

[EU Terrorism Situation and Trend Report – TE-SAT 2009](#)

EU nije spremna da odgovori na opasnosti od crnog tržišta na internetu

Dok EU planira da podstakne češću upotrebu elektronskih kartica koje bi trebale zameniti skuplje i manje sigurno plaćanje gotovinom, najnovije istraživanje pokazuje da su podaci o kreditnim karticama i bankovnim računima najprodavaniji „artikli“ na internet crnom tržištu.

Informacije o kreditnim karticama su prošle godine zauzimale 32% podataka do kojih se na nezakonit način moglo doći na internetu, dok je u 2007. godini njihov odgovarajući deo iznosio 21%, pokazala je [studija](#) multinacionalne kompanije za zaštitu podataka Symantec. Deo dostupnih informacija o bankovnim računima porastao je prošle godine na 19%, u odnosu na 17% u 2007. godini, navodi se u izveštaju. Crna internet ekonomija „posluje“ putem veb stranica ili još češće putem „čet soba“, na kojima se lične informacije svih vrsta prodaju po dostupnim cenama. Symantec je izračunao da se cene osetljivih informacija o kreditnim karticama i njihovim vlasnicima verovatno kreću u rasponu od 4,5 evro centi do 22,8 evra. Cene variraju zavisno od tačnosti ponuđenih informacija. Prodaju se informacije poput broja kreditne kartice, datuma njenog isteka i podataka o vlasniku i informacije kao što su PIN i lozinke. Podaci o bankovnim računima nešto su skuplji i cene im se kreću od 7,50 do 757 evra. Najčešća meta kriminalaca su korporativni bankovni računi, zbog velikog prometa.

„Phishing“ predstavlja e-mejl komunikaciju sa ciljem preuzimanja privatnih informacija koje će se kasnije koristiti za krađu identiteta. Putem mejla određeno lice se poziva da poseti određenu veb stranicu na kojoj treba da dopuni postojeće privatne informacije, kao što su lozinke, brojeve kreditnih kartica, socijalnog osiguranja, bankovnih računa. Međutim, taj veb sajt je „pokvaren“ i njegova jedina svrha je krađa privatnih informacija.

EU je direktivom o uslugama plaćanja i uspostavljanjem Jedinstvenog zone plaćanja u evrima (SEPA) pokušala podstaći češću upotrebu kartica. Njeni pokušaji da zakonodavnim inicijativama reše problem sve češće zloupotrebe su ostali prilično skromni, upozoravaju autori Symantecove studije. Iako kompanije primjenjuju nove, efikasnije sisteme zaštite od zloupotrebe, rizik raste proporcionalno upotrebi kartica. Symantec je u svom izveštaju za 2008. godinu naveo da postoji više od 55 hiljade stranica za „[phishing](#)“, što je 66% više nego u 2007.

Datum: [16. april 2009.](#)

Linkovi:

[EurActiv, Symantec: Security Threat Report 2008,](#)

[Symantec: Report on online underground economy](#)

EVROPSKA UNIJA ZANIMLJIVOSTI

Platforma za dijalog sa državljanima trećih država

Evropska komisija je 20. aprila pokrenula dva nova interaktivna načina za integraciju građana trećih zemalja koji žive na teritoriji EU, odnosno lica koja nemaju državljanstvo neke od država članica EU. Službeni podaci govore da trenutno u Evropskoj uniji prebivalište ima oko 5 miliona građana trećih zemalja koji imaju dozvolu boravka i zaposlenje. [Forum i veb sajt](#) predstavljaju virtuelnu zajednicu gde će predstavnici institucija EU, organizacija civilnog društva i ostali zainteresovani razmenjivati svoja iskustva i zajednički delovati na procesima integracije građana trećih država.

Hakeri se za prikupljanje takvih podataka služe metodama poput „[phishing](#)“ prevara putem kojih se korisnici usluga elektronske pošte primamljuju da otkriju poverljive podatke, kao i snimanjem podataka sa magnetnih traka na alternativne nosače podataka i provalama u baze podataka.

SRBIJA INSTITUCIONALNE I PRAVNE NOVINE

Vlada Republike Srbije usvojila Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala

Vlada Republike Srbije je na sednici 26. marta 2009. usvojila Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala. Tekstovi strategija su dostupni na sajtu [Vlade Republike Srbije](#).

Nacionalna strategija za borbu protiv organizovanog kriminala je usklađena sa Nacionalnim programom za integraciju u Evropsku uniju. U izradi i sprovođenju strategije su učestvovali Ministarstvo unutrašnjih poslova, Bezbednosno informativna agencija, Vojnobezbednosna agencija, Ministarstvo pravde i Ministarstvo finansija.

Osnovni ciljevi strategije su razvijanje proaktivnog pristupa u borbi protiv organizovanog kriminala, povećanje efikasnosti odgovarajućom primenom preventivnog i represivnog delovanja, kao i oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnih dela. Među ciljevima su i harmonizacija nacionalnog zakonodavstva s međunarodnim standardima, jačanje kapaciteta svih državnih organa koji učestvuju u sprovođenju strategije, zatim jačanje saradnje na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, kao i jačanje saradnje između državnih organa, privatnog sektora i civilnog društva.

Žak Baro, potpredsednik Evropske komisije, zadužen za poslove unutrašnje i pravosudne saradnje, veruje da su forum i veb sajt „ključni za uspeh politika integracija“ gde će „sve aktivne interesne grupe i organizacije u procesima integracije biti na jednom mestu“. Po rečima Baroa, „forum je praktična platforma za dijalog o trenutnim izazovima i budućim prioritetima za politike integracije, veb sajt je virtuelna platforma, onlajn sredstvo za sve one zainteresovane za migracije“. Na kraju, Baro zaključuje da će veb sajt pomoći u izgradnji nove zajednice za sve one koji deluju u politikama integracije.

Očekuje se da forum evropske integracije omogući šansu predstavnicima organizacija civilnog društva da izraze svoja mišljenja o problemima integracija, naročito u odnosu na [Agendu Evropske unije za integraciju](#). Takođe, Forum će omogućiti da institucije EU deluju proaktivno u ovoj oblasti.

Veb sajt podstiče razvoj politika integracije i prakse putem razmena uspešnih strategija i podržavanja saradnje između interesnih grupa i organizacija civilnog društva u Evropskoj uniji. Otvoren za sve, veb sajt će omogućiti načine za otkrivanje različitih fondova za finansiranje projekata.

Datum: [20. april 2009.](#)

Linkovi:

[Press Release RAPID \(1\)](#), [Press Release RAPID \(2\)](#),
[European Web Site on Integration](#)

U obrazloženju strategije navedeno je da postoji potreba za fleksibilnim odgovorom na sve savremene oblike organizovanog kriminala koje karakterišu složenost, dinamičnost i promena pojavnih oblika. Strategija zahteva mogućnost osnivanja novih organizacionih jedinica u skladu sa zakonskim okvirom i budžetskim sredstvima. Tu se, između ostalog, misli na osnivanje posebnog tima za sprovođenje finansijskih istraga u oblasti oduzimanja imovine proistekle izvršenjem krivičnih dela.

Za efikasno sprovođenje strategije, Vlada Srbije će osnovati radno telo sastavljeno od predstavnika državnih organa koji učestvuju u sprovođenju ovog dokumenta.

Datum: [28. mart 2009.](#)

Linkovi:

[Politika,](#)

Komentari na Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala (Iztok Bojović, Predrag Petrović i Saša Đorđević)

Pozitivni elementi: Strategija dobro opisuje trenutnu situaciju u Srbiji, kad je reč o definisanju vidova kriminala koji predstavljaju pretnju po bezbednost Srbije. Dobro su objašnjeni nedostaci borbe protiv organizovanog kriminala na normativnom i institucionalnom nivou, a dobro je i to što je stavljen veliki naglasak na borbu protiv korupcije. Pozitivan trend predstavlja tretiranje organizovanog kriminala kao pretnje i rizika po nacionalnu bezbednost. Značajan pomak predstavlja i to što se u Strategiji ističe značaj i uloga organizacija civilnog društva i medija u borbi protiv organizovanog kriminala.

Negativni elementi: Pisci Strategije predvideli su da se veliki deo problema borbe protiv organizovanog kriminala konkretnije razradi u Akcionom planu za sprovođenje. Zbog toga, deo o implementaciji je primetno redukovano, odnosno pružen je

samo opšti okvir. Nije jasno zašto je korupcija uvrštena u „pojavnne oblike organizovanog kriminala“. Korupcija i organizovani kriminal su pojave koje su u međusobnoj zavisnosti i čiji obim i intenzitet se po pravilu podudaraju, nalik na sistem spojenih sudova. Korupcija predstavlja plodno tlo za pojavu i razvoj organizovanog kriminala i može predstavljati jednu od posledica delovanja organizovanog kriminala, ali se isto tako može sagledavati i kao poseban društveni problem. Takođe nije jasna rečenica „korupcija predstavlja ozbiljan društveni problem i njene mere nije moguće utvrditi“. Ukoliko je „ozbiljan“ kako se došlo do tih procena, obzirom da međunarodne organizacije sprovode različite analize stepena korupcije za svaku zemlju. Proaktivan pristup borbi protiv organizovanog kriminala bi mogao biti detaljnije objašnjen.

Glavni nalazi:

- Vizija Strategije „društvo sa najrazvijenijim sistemom i najboljim rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala u regionu, sa težnjom ka njegovom potpunom eliminisanju“ je prilično ambiciozna i nedostaje vremenski okvir ostvarivanja ovog cilja. Svaka vizija se mora ostvariti u određenom vremenskom periodu, jer se društvene okolnosti menjaju, čime se i načini borbe protiv organizovanog kriminala menjaju. To naročito važi za metodologiju i korišćenje sofisticiranih tehnologija. Ono što se naziva „privrednim kriminalom“, trenutno je u razvijenim zemljama jedan od najrazvijenih oblika kriminaliteta. U Strategiji nedostaje vizija borbe protiv budućih, sofisticiranih vidova privrednog kriminala.
- Strategija vrlo dobro opisuje trenutnu situaciju u Srbiji, ističući nedostatke u borbi protiv organizovanog kriminala. Posebno mesto pridaje se borbi protiv korupcije u državnoj administraciji. Može se uputiti zamerka jer nije objašnjeno na koji način će se zaštititi službenici koji ukazuju na korupciju i druge nepravilnosti u radu institucija u kojima rade (duvači u pištaljku, „whistleblowers“).
- Pozitivno je što je u Strategiji naglašen princip primene i razvijanja preventivnog delovanja u borbi protiv organizovanog kriminala. Međutim,

ono što nedostaje Strategiji su konkretni načini razvijanja preventivnih mehanizama borbe protiv organizovanog kriminala. U Strategiji se navodi „unapređivati prevenciju u borbi protiv organizovanog kriminala, sa težištem na izučavanju uzroka i posledica u saradnji državnih organa sa visokoobrazovnim ustanovama i institucijama u zemlji i inostranstvu“. U roku od šest meseci nakon usvajanja Strategije, biće donesen Akcioni plan koji će detaljno „razraditi mere, i posebno razmotriti preventivni i represivni oblik borbe protiv organizovanog kriminala, kao i oduzimanje imovine proistekle iz krivičnih dela“, tako da se može naslutiti da ćemo u narednim mesecima dobiti konkretne preventivne mehanizme.

- Nedostaje segment koji se tiče resocijalizacije osoba koje su odslužile zatvorske kazne.
- Nedostaje deo o načinima razvijanja analitičkih kapaciteta državnih organa, i uopšte ljudskih resursa u borbi protiv organizovanog kriminala. To je veliki nedostatak, obzirom da je u Strategiji naglašen preventivni i proaktivni princip borbe protiv organizovanog kriminala. Osim toga, nema reči ni o načinu na koji će se usavršavati sadašnji analitički kapaciteti, pri čemu je potrebno naglasiti saradnju na bilateralnom i multilateralnom nivou u izgradnji efikasnog obaveštajnog rada policije tzv. obaveštajno vođen policijski rad (*intelligence-led policing*).
- Pozitivno je što Strategija predviđa saradnju sa organizacijama civilnog društva, iako se može dati zamerka na koji način će određeni organi za sprovođenje zakona koordinisati rad sa građanskim društvom. U cilju lakše saradnje sa organizacijama civilnog društva, Strategija je mogla da predvidi mehanizme o kojim bi se ubrzala i olakšala saradnja Ministarstva unutrašnjih poslova sa organizacijama civilnog društva.
- Možda bi moglo u strategiji borbe protiv organizovanog kriminala da se pomene i uticaj efekata i percepcije organizovanog kriminala na privrednu i poslovnu klimu u zemlji i negativan uticaj na privlačenje inostranih investicija i uopšte bezbednost poslovanja.

- Iako je Strategija u celini pozitivna, pri čemu treba pohvaliti autore, može se uputiti zamerka o nepostojanju kvalitativne javne rasprave, gde bi se ukazalo praznine u postojećem tekstu, obzirom na važnost ovakvog dokumenta.

Mafija kao normalna pojava i privlačni brend

U organizaciji [Centra za razvoj građanskog društva PROTEKTA](#), članice mreže FLARE i Grada Niša, organizovana je konferencija pod nazivom „Organizovani kriminal – Dosije Srbija“. Konferencija je održana u okviru međunarodne kampanje „*Season of legality*“ koju organizuje međunarodna mreža za borbu protiv organizovanog kriminala [FLARE – Freedom, Legality and Rights in Europe](#). Skupu je prisustvovalo preko 100 učesnika kao i veliki broj novinara. Učesnici su bili predstavnici međunarodne diplomatske zajednice, međunarodnih institucija, nacionalnih i lokalnih vlasti, neprofitnog sektora, sudstva, medija. Međutim, među govo- rnicima se nije našao niko iz domaćeg tužilaštva. Antonio Maruči, specijalni komesar za konfin- skovanje imovine stečene organizovanim krimi- nalom pri Vladi Italije, upozorio je da se imovina ove vrste „mora oduzimati po svaku cenu i koristiti za dobro čitavog društva“. „Pobedničko oružje u borbi protiv mafije je uključivanje svih institucija na evropskom, državnom i lokalnom nivou, građan- skog društva i medija. Imovina je slaba tačka pripadnika organizovanog kriminala i ona mora biti zaplenjena i iskorišćena za dobro čitavog društva“, rekao je Maruči.

Mikele Kurto, predstavnik organizacije „Libera“ i predsednik mreže FLARE iz Italije obratio se na konferenciji rečima „Italijan sam, i imam odgovornost da pričam o mafiji“. U daljem izlaganju gospodin Kurto je govorio o italijanskom iskustvu u korišćenju imovine oduzete od organizovanog kriminala za potrebe lokalne zajednice ili kao javno dobro. U svom izlaganju on je naglasio da borba protiv mafije nije samo državna stvar ili problem policije i sudova, to je vrlo ozbiljan kulturološki problem. Mafija brendira sebe

i izdvaja ogromne sume novca za marketing, pa je tako danas sasvim normalno da postoje picerije koje nose naziv „Don Vito Korleone“

Boško Ristić, predsednik Odbora za pravosuđe i upravu Narodne skupštine Republike Srbije, ocenio je da je Srbiji za uspešnu borbu protiv organizovanog kriminala potrebna „nadogradnja institucija, kao i zakonski ili podzakonski propisi o načinu korišćenja konfiskovane imovine“. „Još nismo ni konkretizovali model korišćenja imovine kriminalaca koja će biti oduzeta. Osim toga, Srbija još nema ni celoviti sistem evidencije imovine, u mnogim gradovima ne postoji katastar nepokretnosti, tako da je teško utvrditi poreklo bilo čije imovine. Otežavajuća okolnost je i činjenica da je prema postojećem zakonodavstvu lokalna samouprava samo korisnik, a ne i vlasnik nepokretnosti. Pošto je već dokazano da je borba protiv organizovanog kriminala mnogo efikasnija u decentralizovanim državama, potrebno je ojačati kompetencije lokalnih samouprava“, ocenio je Ristić. „Ako želimo delotvornu borbu protiv organizovanog kriminala moramo kontrolisati mehanizme javnih nabavki i to ne samo u njihovoj formi već i suštini, takođe je neophodno i podizanje transparentnosti državnog rada“, naglasio je u svom izlaganju Rodoljub Šabić, poverenik za informacije od javnog značaja. On je dalje istakao da borba protiv organizovanog kriminala nije problem samo državnih organa već čitavog društva, a kao posebnu vrstu problema naveo je saradnju kriminogenih grupa sa državom kao i njihov uticaj na organe gonjenja pa i Parlament.

Datum: 21. april 2009.

Autor: Miloš Stanojević

Srbija potpisnica Ministarske deklaracije o saradnji u oblasti migracija

Ministar unutrašnjih poslova Ivica Dačić izjavio je 28. aprila 2009. godine da su predstavnici 48 zemalja u Pragu potpisali Ministarsku deklaraciju kojom su definisani svi oblici pojave manifestacije

koje prate proces migracija. Dačić je u izjavi za agenciju Tanjug naveo da deklaracija definiše ne samo legalne migracije i radnopravni, socijalno-ekonomski i svaki drugi položaj ljudi koji zaposlenje i boravak nalaze u nekoj drugoj zemlji već i borbu protiv ilegalnih migracija, reintegraciju povratnika na osnovu sporazuma o readmisiji i slično.

Po rečima Dačića, za Srbiju proces migracija predstavlja veoma značajnu oblast za evropske integracije i da je zbog toga delegacija naše zemlje imala aktivnu ulogu u pripremanju ove konferencije. Ministar je dodao da je tokom dvodnevog boravka u Pragu imao niz bilateralnih susreta, i ponovio da je pitanje migracija važno i sa aspekta mape puta za liberalizaciju viznog režima za zemlje EU.

Prema njegovim rečima, o tome je razgovarao i sa Žakom Baroom, potpredsednikom Evropske komisije, koji je istakao da je Srbija učinila veliki napredak i potvrdio da će delegacija Evropske komisije 11. maja posetiti Beograd i dati ocenu o tom napretku kako bi vize za naše građane mogle biti ukinute.

Prvi potpredsednik Vlade dodao je njegov nemački kolega jasno izrazio stav te države da će podržati odluku Evropske komisije oko ukidanja viza za građane Srbije. „To je veoma važno zato što je Nemačka naš veliki partner u oblasti unutrašnjih poslova, a aspekt bezbednosti veoma je bitan,

budući da je ranijih godina to bio jedan od glavnih problema u vezi sa liberalizacijom viznog režima“, objasnio je Dačić.

On je izjavio da se može očekivati da vize za građane Srbije budu ukinute posle izbora za Evropski parlament, odnosno u drugoj polovini ove godine. Dačić je ponovio da je sasvim realno očekivati da će posle izveštaja Evropske komisije u maju otpočeti proces priprema za donošenje zvanične odluke o ukidanju viza za građane naše zemlje.

Datum: [29. april 2009.](#)

Link:

[Sajt Vlade Republike Srbije](#)

SRBIJA

ANALIZE I PROCENE

Srbija ispunila gotovo sve obaveze neophodne za viznu liberalizaciju

Ministar unutrašnjih poslova, Ivica Dačić, izjavio je da je Srbija ispunila gotovo sve obaveze predviđene mapom puta ka viznoj liberalizaciji za putovanje u zemlje EU i da je izvesno da će do kraja godine biti na beloj šengenskoj listi.

Dačić je u intervjuu za agenciju Beta objasnio da to praktično znači da su usvojeni svi potrebni zakoni i strategije, i dodao da je preostalo usvajanje još nekoliko akcionih planova za realizaciju strategija. On je naveo da je Ministarstvo unutrašnjih poslova, koji je nosilac najvećeg dela posla u vezi sa viznom liberalizacijom, usvajanjem novih zakona vezanih za kontrolu državne granice, niza konkretnih i praktičnih mera u njenoj zaštiti i kontroli i izdavanjem novih pasoša načinio nekoliko veoma važnih koraka koji će doprineti donošenju pozitivne ocene Evropske komisije o ostvarivanju obaveza iz tzv. mape puta.

Sagovornici iz Evropske komisije, po rečima ministra Dačića, su istakli da Srbija neće deliti sudbinu celog prostora, odnosno da ukidanje viza neće čekati da to bude urađeno za sve zemlje

zapadnog Balkana, već da će pojedinačno biti cenjen napredak svake od zemalja.

Datum: [26. april 2009.](#)

Link:

[Sajt Vlade Republike Srbije](#)

Potrebna čvršća saradnja policija Crne Gore i Srbije

Direktori policija Crne Gore i Srbije, Veselin i Milorad Veljović, ocenili su prilikom posete delegacije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije Crnoj Gori, da je saradnja policija dveju zemalja vrlo profesionalna, ali da mora biti još jača i konkretnija, što je u interesu građana obe države.

Milorad Veljović, koji predvodi delegaciju Ministarstva unutrašnjih poslova Vlade Srbije koja boravi u radnoj poseti Podgorici, istakao je na konferenciji za novinare nakon sastanka da povezanost srpskih i crnogorskih kriminalnih grupa obavezuje dve policije na čvršću i konkretniju saradnju, pre svega u domenu borbe protiv organizovanog kriminala. Veljović je ponovio da nijedna policija problem organizovanog kriminala ne može da reši sama, već kroz zajednički rad i punu podršku države. On je ukazao na to da je obaveza policija obe zemlje da zajedničkim delovanjem spreče rad organizovanih kriminalnih grupa koje dejstvuju na prostoru Srbije i Crne Gore. Direktor policije Srbije ocenio je da će globalna ekonomska kriza uticati na rast stope kriminaliteta, zbog čega je neophodna odlučnija borba protiv kriminala, pre svega finansijskog, koji je slabije vidljiva vrsta kriminala, ali ima velike posledice na obe države. Veljović je istakao da se ne sme dozvoliti da bilo koja kriminalna grupa ima utočište u Srbiji ili Crnoj Gori, i podsetio na to da su dve zemlje prošle godine uradile dosta na suzbijanju krijumčarenja narkotika.

Direktor policije Crne Gore, Veselin Veljović ukazao je na to da se bilateralna saradnja policija dveju zemalja bazira na poverenju, partnerstvu i međusobnoj upućenosti. Veljović je rekao da je tokom razgovora sa kolegama iz Srbije ukazano na

izazove granične bezbednosti sa aspekta prekograničnog šverca i organizovanog kriminala, i dodao da je Crna Gora, kao turistička destinacija, u potpunosti bezbedna i da će crnogorska policija učiniti sve da se svi turisti u toj zemlji osećaju sigurno.

U cilju čvršće saradnje, ministri unutrašnjih poslova Crne Gore i Srbije, Jusuf Kalamperović i Ivica Dačić, dogovorili su na ministarskoj konferenciji u Pragu o nastavku razgovora o dvojnog državljanstvu.

Datum: [22. april 2009.](#)

Linkovi:

[Sajt Vlade Republike Srbije, B92](#)

PREDSTAVLJAMO REGIONALNE INICIJATIVE

U sledećih nekoliko brojeva Biltena predstavimo vam inicijative u Jugoistočnoj Evropi relevantne za oblast sprovođenja zakona. Na početku upoznaćemo vas za Asocijacijom šefova policije Jugoistočne Evrope (Southeast Europe Police Chiefs Association – SEPCA) - <http://www.sepca-see.eu/>

Asocijacija šefova policija Jugoistočne Evrope

[Asocijacija šefova policija Jugoistočne Evrope \(SEPCA\)](#) je udruženje koje okuplja šefove policija u regionu. Formirana je januara 2002. godine u Puli. Države članice Asocijacije su: Albanija, Bosna i Hercegovina (Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska), Bugarska, Hrvatska, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rumunija, Srbija. Nastala je kao rezultat istorijskih, političkih i društvenih promena u regionu 90-ih godina. Promene su uzrokovale početak restrukturiranja i reforme policije u državama regiona u cilju prilagođavanja na nove društvene okolnosti. Na proces formiranja SEPCA veliki uticaj je imala Vlada Kanade i njena Kraljevska konjička policijska služba sa ciljem da unapredi policijsku saradnju, profesionalizam policijskih službenika i

pomogne u procesu reforme policije država regiona. Statut organizacije usvojen je oktobra 2002. godine u Bukureštu, kada su i izabrani rukovodioci organizacije. Prvi godišnji sastanak Asocijacije je održan juna 2003. godine u Beogradu, kada je Srbija izabrana za zemlju sedišta Sekretarijata. Za prvog predsednika Asocijacije izabran je general policije Milorad Simić, koji je na ovoj poziciji bio sve do 2007. godine. Nakon usvajanja novog statuta organizacije 2007. godine uveden je kolektivni predsedavajući. Sedište organizacije je prebačeno u Sofiju.

Glavne aktivnosti Asocijacije se odnose na stvaranje kontakata i koordinaciju regionalnih aktivnosti sa ciljem poboljšanja policijskog kapaciteta u regionu. Njena misija u regionu bila bi da bude glavna regionalna organizacija za unapređenje i olakšavanje kontinuiranog razvoja i implementacije demokratskih principa u razvoju i funkcionisanju policije u regionu; saradnje u implementaciji i razvoju policijskih strategija, sistema i procedura u regionu; profesionalni razvoj policije u regionu, mere za prevenciju i borbu protiv organizovanog kriminala i za razvoj partnerstva između policije i lokalne zajednice, i implementacije projekta policije u zajednici, prakse i strategije.¹

SEPCA, u organizacionom smislu, funkcioniše kroz odbore koji predstavljaju glavne komponente rada Asocijacije. Osim odbora, u okviru SEPCA aktivno deluju Generalna skupština (*General Assembly*) i Izvršni sekretarijat (*Executive Secretariat*). Postoje

¹ Dragan Đukanović, „Saradnja država Jugoistočne Evrope u oblasti unutrašnjih poslova i pravosuđa,“ *Nauka, bezbednost, policija*, Vol. XIII, no. 1 (2008): 46

pet glavnih odbora koji pokrivaju različite oblasti – borba protiv organizovanog kriminala, policija u lokalnoj zajednici, obrazovanje, zakonodavstvo, projekti.

Asocijacija je potpisala različite vrste sporazuma sa nekoliko organizacija sa ciljem sprovođenja svojih ciljeva i doprinosu povećanja efektivnosti i efikasnosti borbe protiv organizovanog kriminala, u skladu sa evropskim standardima. Postoji sporazum sa Agencijom za razvoj i saradnju iz Švajcarske (*Swiss Agency for Development and Cooperation – SDC*), memorandumima razumevanja sa Centrom za demokratsku kontrolu oružanih snaga (*Centre for Democratic Control of Armed Forces – DCAF*) i Regionalnom inicijativom za migracije, azil i izbeglice (*Migration, Asylum, Refugees Regional Initiative – MARRI*).

ORGANIZACIONA STRUKTURA - SEPCA				
		<u>Generalna skupština</u>		
		<u>Izvršni sekretarijat</u>		
Odbori				
<u>Borba protiv organizovanog kriminala</u>	<u>Policija u lokalnoj zajednici</u>	<u>Obrazovanje</u>	<u>Zakonodavstvo</u>	<u>Projekti</u>
Predsedavajući				
Federacija Bosne i Hercegovine	Hrvatska	Makedonija	Rumunija	Crna Gora

Datum: [4. april 2009.](#)

Autor: [Saša Đorđević](#)

PREDSTAVLJAMO PUBLIKACIJE

Mogućnosti očuvanja vladavine prava u novoj Uniji

U izveštaju o mogućnostima očuvanja vladavine prava u EU, Centra za studije evropskih politika

(*Centre for European Policy Studies – CEPS*) ocenjuju se mogućnosti monitoringa i pojačavanja uloge vladavine prava, naročito nakon zadnjeg proširenja 2007. godine. U prvom delu, Suzi Alegre, nezavisni konsultant, objašnjava postojeće mehanizme monitoringa u EU, Savetu Evrope i Ujedinjenim nacijama i uočava nedostatke. U drugom delu možemo naći studije slučaja za Bugarsku i Rumuniju, autorke Ivanke Ivanove, direktorke Programa za pravo na Institutu za otvoreno društvo iz Sofije, i Dane Denis-Smit, generalne direktorke Market Global. Fokus u ovom delu izveštaja je praćenje načina na osnovu kojih ove dve države odgovoraju na tzv. mehanizme kooperacije i verifikacije. To su posebni načini koje je EU formulisala 2007. godine, obzirom da nove članice nisu ispunile sve uslove u oblastima sudstva, korupcije i organizovanog kriminala. Cilj je bio da se ubrza proces ispunjavanja tih uslova, kao i da se zaštite politike EU u navedenim oblastima.

Izveštaj možete pronaći ukoliko pratite sledeći link [“Safeguarding the Rule of Law in an Enlarged EU – The Case of Bulgaria and Romania”](#)

Izveštaj Grupe 484 „Ka beloj šengenskoj listi“

Grupa 484 objavila je u decembru 2008. godine izveštaj o napretku Srbije u procesu vizne liberalizacije prikazuje stepen ispunjenosti pravno tehničkih kriterijuma koje predviđa Plan Evropske unije za liberalizaciju viznog režima sa Republikom Srbijom (tzv. Mapa puta). Kriterijumi su podeljeni u 4 bloka: bezbednost dokumenata, integrisano upravljanje granicama, javni red i bezbednost (sprečavanje i borba protiv organizovanog kriminala, terorizma i korupcije) i spoljni odnosi i osnovna prava (sloboda kretanja srpskih državljana, uslovi i postupci za izdavanje ličnih dokumenata, i građanska prava uključujući zaštitu manjina). Uspeh sprovođenja relevantnih strategija i zakona o ovim oblastima garant su suštinskih promena u srpskom društvu i predstavljaju temelj drugačije i modernije srpske države. Stoga, Mapu puta ne treba razumeti kao dokument koji ima jednokratnu vrednost, koja se iscrpljuje ostvarivanjem cilja svrstavanja

Republike Srbije na belu šengensku listu. Ovaj dokument predstavlja matricu potrebnih reformskih koraka koji bi srpsku državnu upravu trebalo da učine efikasnijom u cilju ostvarenja opšteg interesa njenih građana.

Izveštaj možete preuzeti na [Ka beloј šengenskoј listi \(decembar 2008.\)](#)

Prikriveni islednik: Strani uzori, pravni okvir i praktični problemi

Tekst Milana Miloševića, redovnog profesora na Kriminalističkoj-policijskoj akademiji u Beogradu, u časopisu Revija za bezbednost (broj 4, april 2009., str. 20-28), Centra za bezbednosne studije, organizacije civilnog društva iz Beograda

Rezime teksta – Prikriveni islednik je policajac ili drugi odgovarajući službenik, posebno pripremljen i sa izmenjenim identitetom, ubačen u kriminalnu sredinu u kojoj deluje po instrukcijama istražnog sudije. Njegova delatnost, po samoj prirodi stvari, ima neformalan karakter sve dok ne bude saslušan kao svedok, pri čemu svedočenje prikrivenog islednika treba očekivati kao veoma redak izuzetak. Po uzoru na zapadnoevropske zemlje, koje imaju tradiciju u primeni ove mere, u glavi XXIXa Zakonika o krivičnom postupku iz 2001. godine propisan je posebni postupak za dela organizovanog kriminala. Tim odredbama konačno je normirano angažovanje prikrivenog islednika u formi „prikrivenog policijskog izvidnika“. Međutim, primena ove mere u praksi otvara brojne dileme u pogledu oblika ugrožavanja bezbednosti i mera krivičnopravne zaštite lica koja se neposredno infiltriraju u kriminalni milje. Zbog toga se kao ključna nameću pitanja odabira i obuke kandidata za ulogu prikrivenog islednika i učešće u ostalim merama ko je svrstavamo u policijsku infiltraciju (simulovani otkup i dr.). Na ova i druga sporna pitanja efikasnog i zakonitog korišćenja, odnosno ugrožavanja i pravne zaštite prikrivenog islednika moraju da odgovore kriminalistička nauka i praksa, a neophodno je i donošenje ili inoviranje odgovarajućih podzakonskih akata. Polazeći od

toga, u ovom ra du se prevashodno ukazuje na problem krivičnopravne zaštite prikrivenog islednika i mogućnost da se ovaj institut u doglednoj budućnosti dogradi i unapredi.

Tekst je dostupan na sledećoj adresi [„Prikriveni islednik: Strani uzori, pravni okvir i praktični problemi“](#)

Urednik:

Saša Đorđević (sasadjordjevic@ccmr-bg.org)

Saradnici:

Žarko Marković (zarko@bgcentar.org.rs),
Miloš Stanojević (milos.stanojevic@fbd.org.rs),
Marko Savković (markosavkovic@ccmr-bg.org) i
Predrag Petrović (predragpetrovic@ccmr-bg.org)

Centar za civilno-vojne odnose

www.ccmr-bg.org | www.bezbednost.org

Beogradski centar za ljudska prava

www.bgcentar.org.yu

Forum za bezbednost i demokratiju

www.fbd.org.rs

Misija OEBS u Srbiji

www.osce.org/serbia/

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga

www.dcaf.ch

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste Biltena, pošaljite Vaš e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org